

Danielpa Qillqan — Kimsa Chunka Yupayniyuq

Manchakuyqa Hora

Jeff Pippenger

2023-12-25

Belshazzarpa mancharisqa qillqakuyta manchakusqanqa mana paypa wañuynillantachu, ni Bibliaq profeciapi soqta kaq qhapaq suyupa tukukuynillantaqchu riman, aswanpas profético historiapi maypachachus kay pachaq reykuna manchakuywan hapiykunku chay pachamantapas riman. Paykunapa manchakuyqa Islam nisqa “inti lloqsimu wayra” mantam paqarin. Paykunapa manchakuyqa wachakuy nanaypi warmi hina kasqanraykum, chaymi astawan yapaykuspa wiñaq nanayta reqsichin, hinallataq astawan utqayllamanta hamuqta. Chay manchakuyqa Belshazzarpa mikhuypi “hora” nisqapi qallarín, ichaqa qallariyninpeqa 11 septiembre 2001 p’unchawpim chayamurqanña. Chaymanta ñawpaqmanqa wayrakuna qallarinchikta siq’iyta tawa angelkunapa makinmanta, paykuna sellasqa pacha ukhupi pachak tawa chunka tawa waranqa runakunata sellashaspa chay wayrakunata hap’ishaqtin. Ezequielpa Tyruspaq waqaychakuyninmi Tyrus-ta sut’inchán, kay profético tapuywan nispá: “¿Ima llaqtataq Tyrus hina kanman, lamar qochapa chawpinpi thuñisqa hina?”

Tarsispa hatun barcokunaqa qampa rantisqaykipi takirqanku; qamtaq hunt’asqa karqanki, lamar qochakunapa chawpinpitaq ancha hatun yupaychasqa rurakusqa karqanki. Remuwan apaqniyki runakunaqa hatun yakukunaman apamusurqasunkim; inti lloqsimuq wayraqa qamta lamar qochakunapa chawpinpi pakirusurqanki. Qapaq kayniyki, qhatuykikuna, rantisqaykikuna, lamar puriqniykikuna, pusayniykikuna, barcokunata t’iqsayuqkuna, rantisqaykiwan llamk’aqkuna, qampi kaq llapa maqanakuy runaykikuna, hinallataq llapa huñusqa masiykikuna qampa chawpinpi kaqkunaqa, tukuy chinkachisqa kayniyki p’unchawpi lamar qochakunapa chawpinman urmaykunku. Qanman riqsichiq pusayniykikunapa waqaynin uyarikusqanrayku, llaqtap pata-patankunapas kuyuringa. Llapa remuta hap’iqkuna, lamar puriqkuna, lamarpa llapa pusayniykuqkunaqa, barcokunamanta uraykamuspa hallp’api sayarinqaku. Qanpa contraykipi siminkuta uyarichinqaku, ancha llakisqawan qaparingaku, umankuman allp’ata churakuykunku, uchpapi kutirispá wikch’ukuykunku. Qanrayku umankuta llihipi rutukuykunku, llakilla pachawan watakukuykunku, sonqonkupa ancha k’irisqa llakikuyninwan, nanay waqaywanmi qanmanta waqaringaku. Waqasqankupi qanmanta harawita oqaringaku, qanmanta llakikuspa ninqaku: “¿Ima llaqtataq Tiro hina kanman, lamarpa chawpinpi chinkachisqa hina?” Lamar qochakunamanta qhatuyki llusqisqanpacha, achka llapa runakunata hunt’arqanki; qapaq kayniykiwan, rantisqaykikuna achka kayninwanpas kay pachapa kurakankunata qapaqyachirqanki. Yaku ukhu ukhupin lamar qochakuna qamta pakinankupaq pacha chayamuqtin, rantisqaykiqa, qampa chawpinpi kaq llapa huñusqa masiykipas urmanqa. Islakunapi tiyakuq llapa runakunaqa qanmanta muspharingaku, kurakankutaq ancha mancharisqa kanqaku, uyankupipas ch’iqiykuywan turbasqa rikuringaku. Runakunapura qhatukunaqa qanmanta silbaykunku; manchachikuqmi kanki, manataq hayk’aqpas kanqachuña.” Ezequiel 27:25–36.

Tiroqa llaqtan, ichaqa kay pachapi qhatuqkuna ancha llakiywan waqaychanku, chaymantataq tapukunku: “¿Ima llaqtataq Tiro hina kananman?” Chayta ruwanku chay “pachapi”, maypachachus llaqta lamar ukhupi p’akikun. Apocalipsis pusaq chunka kimsayuq kapitulupeqa, Tiropa waynan warmi, Romaq waynan warmin kaspas, kay pachapi reykunawan huchallikuyta ruwarqan, hinaspataq reqsichisqa kachkan chay hatun llaqtahina, maypa taripaynin huk horapi, huk p’unchaypitaq hamun. Paymi chay llaqtam, mayqenmantachus profético tapuy reykunamanta, qhatuqkunamantawan waqaychasqankumanta hatarimun.

Chaymi, hukmanta ñak’ariyninkuna huk p’unchayllapi hamunqa: wañuy, llakiy, yarqaypas; ninawanpas tukuyta rupachisqa kanqa. Payta juzgaq Señor Diosqa kallpasapa kasqanrayku. Kay pachapa reykunapas, paywan wachuq kawsayman urmaykuspa sumaq kawsaypi tiyasqakunaqa, rupasqan qosñinta rikuspankuqa paymanta waqanqaku, llakinqaku; ñak’ariyninmanta mancharispa karullamanta sayaspa ninqaku: “Ay, ay, hatun llaqta Babilonia, chay atiyiniyoq llaqta! Huk horallapim juzgasqa qamqa kanki” nispa. Kay pachapa rantikuqkunapas paymanta waqanqaku, llakinqaku; imaraykuchus manañam pipas rantinñachu rantikunankupaq apamusqankuta: qori, qullqi, ancha chanin rumi, perlas, ñañu linu p’acha, puka-ankas llimp’i p’acha, seda, puka llimp’i p’acha, tukuy ima q’apaq qiru, marfilmanta tukuy ima rurasqa kaqkuna, ancha chanin qirumanta, bronce manta, fierrumanta, marmolmanta tukuy ima rurasqakunata; canela, mishk’i asnaqkuna, q’amuqkuna, inciensota, vinota, aceitetas, allin ñutu harinata, trigota, uywakunata, ovejakunata, caballokunata, carreta-kunata, esclavokunata, runakunapa alman-kunatapas. Sonqoyki munasqan rurukunaqa qanmanta ripusqañam; tukuy mishk’i kaqkuna, sumaq kaqkunapas qanmanta chinkapusqañam; manañam hayk’aqpas tarinkichu. Kay imakunawan rantikuqkuna, payrayku qhapaqyachisqa kaqkunaqa, ñak’ariyninmanta mancharispa karullamanta sayanqaku, waqaspa, qaparispa, nispanku: “Ay, ay, chay hatun llaqta, ñañu linu p’achawan, puka-ankaswan, puka llimp’i p’achawan p’achallisqa, qorimanta, ancha chanin rumikunamanta, perlaskunamantapas sumaqchasqa! Huk horallapim chay hina hatun qhapaq kayqa chinkarparin” nispa. Tukuy barcopa kamachiqnin, barcopi puriqkuna, marinerokuna, lamar qhatupi llamk’aqkuna tukuy hinantinpas karullamanta sayarqanku. Paypa rupasqan qosñinta rikuspankutaq qaparirqanku: “¿Mayqin llaqtataq kay hatun llaqtaman rijch’akunman?” nispa. Umankuman allpata ch’allakuspa, waqaspa, qaparispa nirqanku: “Ay, ay, chay hatun llaqta! Paypa chanin kayninraykum lamarpi barcoyoq tukuy runakuna qhapaqyachisqa karqanku. Huk horallapim ch’usaqyachisqa kapun” nispa. Apocalipsis 18:8–19.

Jesucristoq Revelacionnin kichasqa kayninmi Chawpi Tuta Waqyay willakuytapas hap’in. Chay willakuymi Ezequiel qanchis chunka qanchisniyuqpa iskay kaq profecian, mayqinchus kimsa p’unchaw kuskanmantawan huk kuskan p’unchawkama ñan-kunapi siraykacha wañusqa ch’aki tullukunata kawsayman kutichin atiyiniyoq hatun soldadokuna hina. Chay willakuymi chay cheqaqta ukhunpi hap’iq willakuy, mayqenchus Islamlña Señormi servichikun Estados Unidos suyuta domingo hunt’achiyrayku ejecutivota juiciowan chayarichinanpaq. Chay juicioqa chayan hatun allpa kuyuy “hora”-pi, chayqa kikillantataqmi Belshazzarpa perqanman qillqasqa maki rikhursqa “hora”-pas karqan. Chay qillqasqa makiqa manchayta paqarichirqan, chaymi rikuchisqa llapa reykunataq mercaderkunataq hap’iykusqanta hina, pacha kay allpapa qullqi ruwasqan estructura urmachisqa kaptin Islam nisqa “inti llusqsimuynin wayra” rayku, paykunaaq pakasqa

yaykurqanku Belshazzarpa reino-man, uray kaq mana qhawasqa “perqa” nisqanmantaraq, urqun lado surmanta.

“Llaqtata” icha reynuta maymantachus reykuna, qhatuqkuna ima waqanakuqkuna hinaspa tapukuqkuna: “¿ima llaqtaq kay hatun llaqtaman rikch’akun?” nispa, chayqa Tiro warmi qharichakuqpa reyununmi; payqa chaymantataq takinkunata takispa, chay kikillan reykunawan qharichakuyta ruwasha. Llapa profetakunam pacha tukukuymanta rimanku, hinaspa hukninwan hukninmi acuerdonpi kanku; chayraykun Ezequielpa qhatuqninkunaqa Apocalipsis chunka pusaqniyuq t’aqapi kaq qhatuqkunallataqmi. Kimsa kuti Apocalipsis chunka pusaqniyuq t’aqapi waqanakuqku: “¡ay, ay!”, hatun llaqtapas kay pacha enteroq qullqi-sayakuyninwan kуска urmachisqa kaptin. Griego simi kay pasajepi “¡ay!” nispa tikrasqa, chay kikillan simim kimsa kuti Apocalipsis pusaqniyuq t’aqapi, chunka kimsayuq versiculopi tikrasqa kashan, chaypitaq huk inglés simiwan tikrasqa kashan.

Hinaspan, hinaspataqmi huk angelta hanaq pacha chawpinta phawaqta, sinchita rimarispaspa nisan: “Ay, ay, ay, kay pachapi tiyaqkunapaq, huk kinsa angelkunapa trompetankuna waqyarinankupa puchukaq vozninkunarayku, chaykunam manaraq waqyarinchu!” Apocalipsis 8:13.

Reykunaqkunaqa, rantikunaqa ima llakisqa kay pachapa qullqi ruraynin chinkarichisqa kasqanmanta “ay, ay” nispa waqaychanku; kayqa “llaki, llaki” niyta munan, chay “Llaki” nisqaqa Islam nisqap unanchanmi. Belshazzarpa, señorninkunapaqpas manchay hap’isqan, qelqasqa simikuna pirqa patapi rikurimuptin, chay manchaymi paqarin, maypachachus kay pachamamaq qullqi sayaynin Islammanta mana sayk’uy atacikunawan thuñichisqa kan; chay Islamtaqa Diosmi providencianpa yanapakuynin hina apaykachan, Babiloniapa vinonta upyaqkunaman, chayqa domingo hunt’achiytaq, paypa kamachikuq taripayninta apamunanpaq. Kay chiqaq yachaymi Isaias iskay chunka kimsayoq “q’epi” nisqapa tema nin, “Tiro” nisqa warmi waynanpaqqa.

Tiroq llakiy. Qapariychik, Tarsispa büqunkuna; chay llaqta thuñisqa kashan, mana wasiyuqñachu, mana haykunapaqñachu: Quitim suyumantam paykunaman yachachisqa kashan. Upallaychik, isla llaqtapi tiyaqkuna; qamta, Sidonpa rantikuy qhatuqkuna, lamar qhispichispa puriqkuna, qhapaqyachisunkichik. Hatun yakukunapi Sihorpa muhun, mayupa pallayninmi paypa chanin kashan; payqa llapa nacionkunapa qhatun rantikuy llaqtanmi. Pinqakuy, Sidón; lamarmi rimarisqa, arí, lamarpa kallpanmi, nispa: Mana wachakunichu, mana wawakunatapas paqarichinichu, mana waynakunatapas wiñachinichu, mana sipaskunatapas uywachinichu. Imaynachus Egiptomanta willakuyta uyarispaspa nanaywan ñak’arinku, hinallataqmi Tiroq willakuyninta uyarispapas anchata nanaywan ñak’arinqaku. Chimpaychik Tarsisman; qapariychik, isla llaqtapi tiyaqkuna. ¿Kaychu kuisqa llaqtaykichik, ñawpaq p’unchaykunamanta kaq, sinchi unayniyuq? Kikin chakinmi karuman apasqa purinqa, chaypi mitikunanpaq. ¿Pitaq kay yuyayta Tiroq contranpi churarqa, coronayuq llaqta contra, mayqenpa qhatuqkuna príncipekuna kanku, mayqenpa rantikuq puriqkuna kay pachapi yupaychasqa runakuna kanku? Tukuy atiyniyuq Señormi chayta yuyarqa, tukuy sumaq kaypa hatunchakuyninta qhellichanapaq, kay pachapi llapa yupaychasqa runakunataq pisipa qhawachinapaq. Mayuhina llaqtaykita puriy, Tarsispa ususin; manañam kallpa kanñachu. Makinta lamar pataman mast’arqan, reinokunata chukchuchirqan: Señormi kamachikuyta

qorqan qhatuq llaqta contra, chaypa sinchi pakakunanta thuñichinapaq. Hinaspa nirqan: Manam yapamanta kusikunqachu, ñak'arichisqa virgen, Sidonpa ususin; hatariy, chimpany Quitimman; chaypipas manam samayta tarinkichu. Qhawariychik Caldeokunapa suyunta; kay llaqtaqa manaraq karaqachu, asiriokuna ch'inneqpi tiyaqkunapaq sayarichikama. Paykunam torrekunata sayarichirqaku, palaciokunatapas hatarichirqaku; hinaspan thuñiyman tukuchirqan. Qapariychik, Tarsispa büqunkuna; qankunapa kallpaykichik thuñisqañam. Hinaspa chay p'unchaypi pasaqmi, Tiroqa qanchis chunka watakuna qonqasqa kanqa, huk rey pa p'unchayninkunaman hina; qanchis chunka watakuna tukukuptintaq Tiroqa waynan warmihina takinga. Arpata apay, llaqtata muyuriy, qonqasqa waynan warmi; misk'i takiyniykita ruray, achka takikunata takiy, yuyarisqa kanaykipaq. Hinaspa qanchis chunka watakuna tukukuptin pasaqmi, Señorqa Tirota watukuq hamunqa, paytaq paganman kutirinqa, kay pachapa uyanchanpi llapa mundopa reinonkunawan qhelli warmi kayta ruwanqa. Hinaspa paypa qhatun rantikuyninpas, pagonpas Señorpa santu kanqa: manam waqaychasqachu kanqa, manam huñusqachu kanqa; paypa qhatun rantikuyninqa Señorpa ñawpaqenpi tiyaqkunapaqmi kanqa, sapatuta mikhunankupaq, sayaq p'achawan p'achakunankupaq. Isaías 23:1-18.

Qanchis chunka watakuna, mayqinchus “huk reypa p'unchayninkuna hina” nisqa kashan, Babiloniaq qhapaq suyunwanmi rikuchisqa, imaraykuchus reyqa qhapaq suyupunin, hinaspa literal Babilonia qanchis chunka watakunata kamachirqan. Literal Babiloniaq qanchis chunka watankuna tukukorqan “hora”-pi, qillqasqa makin murokunapi rikurimurqan Belshazzarpa mikhuypi upyanan wasinpi. Chay kikin tuta pay wañuchisqa karqan, chay atiywan mayqinchus “muro” nisqamanta mana reparasqa hamurqan; payqa fiesta rurasharqan Babiloniaq vinonta upyashaspa, chaykama Nabucodonosorpa orquestan takisharqan musiqat, Tiro llaqta qharichakusqa warmi sumaq takiyninta takirqan, hinaspa apostata Israel tususharqan hinaspa k'umuykurqan.

Chaymi hap'irqasqa llapa chaypi kasqankuman, Diosqa “Tiro contra yuyayman yaykusqa” kasqanrayku hinaspa “munasqa” kasqanrayku “llapa hatun yupaychasqa k'anchaypa hatunchakuyninta qhelliychinapaq, hinaspa kay pachapi llapa yupaychasqa runakunatapas pisipaq rikuchinapaq.” Chayrayku Diosqa chay “hora”-pi kaq “hatun allpa kuyuywan” “reynokunata kuyuchirqa,” imaraykuchus Diosqa “qhatunaqhina” reino contra “kamachikuyta qosqa karqa, kallpasapa amach'aykunanta tukuchinapaq.” Belsasarpaq manchakuy “hora”-pi, reykuna hinaspa qhatunaqkuna qallariqku mask'ayta ninawan qillqasqa simikunapa perqapi imata niyta munasqanta unanchanankupaq. Belsasarpa wañuyninqaña chayamunqa, ichaqa chay pachapiqa kawsashanraqmi. Chayrayku payqa munarqa chay pakasqa simikunata entiendenayta, hinaspa yachaq runakunaman premiokunata haywarqa qillqasta sut'inchayta atinqanku chayqa; ichaqa mana atinakurqachu, imaraykuchus Babiloniapa yachaqninkunaqa Biblia yachaymanta estudiasqanku rurayninta llamk'achirqaku, chaymi cheqaq kaqpa llulla rikch'aynin karqa. Chay pakasqa simikunaqa sellasqa libropa visiónnin hinam.

Chaymi hamurqakuna llapa yaykurqanku qhapaqpa ñawpaqninman; ichaqa manam atirqankuchu qillqasqata ñawinchayta, nitaq qhapaqman yachachiyta ima niyninta. Chaymi qhapaq Belsasar ancha mancharisqa karqa, uyantinpas hukmanyarqaña; kamachiqninkunataq muspharisqa karqanku. Chaymantataq reina, qhapaqpa rimayninkunarayku, kamachiqninkunapa rimayninkunarayku ima, mikhuq wasi ukhuman yaykurqa; reinaspas

rimarispas nirqa: Qhapaq, wiñaypaq kawsay; ama yuyayniki qamta turbaychunchu, amataq uyantiykipas hukmanyarichunchu. Qhapaq suyuykipi kachkan huk runa, paypiqa kachkan santu dioskunapa espiritu; taytayki p'unchayninkunapitaq paypi tarikusqa karqa k'anchay, yachay, hamut'ay, hinallataq dioskunapa yachaynin hina yachaypas; paytan qhapaq Nabucodonosor, taytayki qhapaq, arí, taytayki, churarqa layqakunapa, qoyllur qhawaqkunapa, caldeokunapa, watuqkunapapas umalliqninman. Chay Danielpi, qhapaq Beltesasar sutichasqanpi, tarikusqa kasqanrayku allin-aswan espíritu, yachay, hamut'ay, musquykunata tantiyachiy, sasa rimaykunata sut'inchay, iskayrayaykunatapas paskay; chayrayku kunan Daniel waqyachisqa kachun, paytaq ima niyninta yachachisunki, nispas. Chaymantataq Danielta apamurqanku qhapaqpa ñawpaqninman. Qhapaqtaq Danielta rimapayaspas nirqa: ¿Qamchu chay Daniel kanki, Judá llaqtamanta apasqa prisionerokunapa wawankunamanta, mayqentachus qhapaq taytay apamurqa Judea llaqtamanta? Uyarirqanim qanmanta, dioskunapa espiritu qampi kasqanta, hinallataq k'anchay, hamut'ay, ancha allin yachaypas qampi tarikusqanta. Kunanmi ñawpaqniyman pusamusqa kanku hamurqakuna, qoyllur qhawaqkuna ima, kay qillqasqata ñawinchanku, chaypa ima niynintapas yachachiwanankupa; ichaqa manam atirqankuchu kay imapa ima niynintapas riqsichiya. Uyarirqanimtaq qanmanta, qam atisqaykita ima niykunata tantiyachiyta, iskayrayaykunatapas paskayta. Kunanqa, sichus atinki kay qillqasqata ñawinchayta, hinallataq chaypa ima niyninta yachachiwayta, puka p'achawan p'achallisqa kanki, quri wallq'ataq kunkaykipi churachisqa kanki, reinopitataq kinsa kaq kamachiq kanki. Daniel 5:8–16.

Palaciopi reinaqa mana Belshazzarpa warmichu karqa, aswanpas awelonpa reina kashaqmi karqa, hinaspan yacharqa pitaq perqapi qillqasqata ñawinchayta atinqa nispas. Huk iglesiataq karqa (warmiqa proféticamente iglesia kashan), chay reinopi, mayqenmi Diospa pakasqa imasninata entienderayta atinman chayta yachaq.

Palaciopiqa huk warmi karqan llapankumanta aswan yachaysapa,—Belsasarpa awichunpa reina. Kay sasachakuy pachapiqa reyman rimarqan simikunawan tutayayman huk k'anchariya apamuq hina. “¡Oh rey, wiñaypaq kawsay!” nispas nirqan, “ama yuyayniykikuna qamta turbakuchunchu, amataq uyayki hukman tikrachunchu. Qampa reinoykipi huk runam kashan, paypiqa ch'uya dioskunapa espiritu qampi kasqan; qampa taytaykipa p'unchayninkunapiqa paypi tarikusqa kárgan k'anchay, entiendiy, yachaypas, dioskunapa yachaynin hina; paytam rey Nabucodonosor, qampa taytay, rey, arí, qampa taytay, churarqan layqakunapa, qoyllur qhawariqkunapa, caldeo runakunapa, layqa rimay yachaqkunapapas umalliqninman; ...kunanqa Danielta waqyachun, paytaq ima niytawanpas sut'inchanka.”

“‘Chaymi Danielta reypa ñawpaqenman apamurqan.’ Kallpachakuyta munaspa hinaspa kamachikuyninta rikuchiya munaspa, Belsasarpa nirqan: ‘Qamchu chay Daniel, Judá llaqtapa apasqa prisionerokunamanta, mayqentachus rey, ñuqay taytay, Judá suyumanta hurqumurqan? Uyarirqanitaqmi qanmanta, dioskunapa espiritu qampipi kasqanmanta, hinaspa achkiy, entiendenqa, allin yachaypas qampipi tarikusqanmanta.... Kunanqa, kay qillqasqata ñawiriya atinki chayqa, hinaspa ima ninanta willawayta atinki chayqa, puka p'achawan p'achallisqa kanki, quri wallq'ata kunqaykipi churachisqa kanki, hinaspa reinopi kinsa kaq kamachiqmi kanki.’”

“Danielqa manam reypa rikchayninmanta manchakurqachu, nitaq siminkunamanta pantasqa otaq mancharisqa karqachu. ‘Qoywasqaykikuna qampaq kachun,’ nispá kutichirqa, ‘premiyokikunataq hukman quy; ichaqa qillqasqataqa reyman ñawirisaq, hinaspataq payman yachachisaq imatachus niykan chayta. Qan rey, Ancha Hanaq Diosmi taytayki Nabucodonosorman suyu, hatun kay, llipyniy, hinaspa yupaychayta qorqa.... Sonqon hatunchakuspa, yuyaynintaq hatun tukuywan rumiyapuptinmi, reypa tiyananmanta urmachisqa karqa, llipynintaq qechusqa karqa.... Qantaq, churin Belshazzar, tukuy kaykunata yachaspaga, mana sonqoykita pisiyman uraykachirqankichu, aswanqa hanaq pacha Diospa contranpi hatunchakurqanki; Wasinpa vasosninkunataq qaykiman apamurqanku, qantaq, apuyniykikuna, warmiykikuna, sirviq warmiykikunawan kуска, chaykunamanta upyarqankichik, hinaspataq qolqemanta, qurimanta, bronce manta, fierromanta, k’asamanta, rumimanta dioskunata alabankichik, chaykuna mana rikunku, mana uyarinku, mana yachankuchu; samayniyki makinpi kaq Diosta, llapa purinyikikunapas paypaq kaqtaqa, manam hatunchaykurqankichu.”

“Kaymi qillqasqaqa kaymi karqan: Mene, Mene, Tekel, Upharsin. Kaymi chay imayna kasqanmanta rimarisqanqa: Mene: Diosqa yupaychasqa qhapaq suyuykita, hinaspataq tukuchisqa. Tekel: balanzakunapi pesasqa kanki, hinaspataq pisiyuq tarisqa kanki. Peres: qhapaq suyuyki rakisqa, hinaspataq Medokunaman Persakunamanpas qusqa.”

“Danielqa manam rurananta kamachiyninmanta witikurqachu. Payqa reyqpa huchanta ñawpaqman churapurqan, rikuchispa ima yachachikuykunatam yachayta atirqan, ichaqa mana yachakurqanchu. Belsarqa manam uyarirqachu chay imaymana pasasqakunata paypaq ancha allin reqsisqa kananpaq kaqkunata. Manam allinta ñawirirqachu awilunpa willakuyninta. Cheqaq kayta reqsiy paq kamachiyninqa payman churakurqan, ichaqa chay yachachikuyta, yachakuspa rurananpaq kaqta, manam sonqonman churarqanchu; chayraykun rurasqan ñanqa mana pantay atina ruraypa chiqap rurayninman apan.”

“Kayqaqa karqa qhapaqchasqa raymi karqan kaldeokunaq reyninpa qhatun hatunchakuyninpaq qhipa raymin; runaq pantasqa mana allin kayninta unayta much’uchiywan much’uyta apaqqa, mana kutirichiy atisqa sentenciataña qispichisqa karqan. Belsarqa ancha hatunta p’enqachirqan payta rey hina hatarichiqta, chayrayku paypaq probaciónninqa qechusqa karqan. Reypas, hatun runankunapas kusiasqa machaypi aswan hatun patapi kashaqtinku, persiakunaqa Éufrates mayuta ñanninmanta wakmanta pusarqanku, hinaspa mana waqaychasqa llaqtaman yaykurqanku. Belsarpas, señorninkunapas Jehovápa ch’uya vasosninmanta upyashaqtinku, qolqemanta qoriymanta diosninkuta alabashaqtinku, Ciroqa soldadonkunawan palaciopa perqan uranpiña sayasharqan. ‘Chay tuta,’ nispá qillqasqa willan, ‘wañuchisqa karqan kaldeokunaq reynin Belsar. Hinaspa Dario medoqa qhapaq suyuyta kamachiq kayta hap’irqan.” Bible Echo, 2 de mayo de 1898.

Sasachakuy chawpipi, reinaqa (huk iglesia) reqsirqanmi kanman huk pukyu, mayqencha “Future for America” nisqata reqsichiyta atin. Danielqa yapamantan suyupi sayan, p’unchaykunapa tukukuyinpi munayninta hunt’anampaq. Shadrach, Meshach, hinallataq Abednego q’uñi hornopi qusqanku banderap testigonkunaqa kunanqa Danielwanmi qosqa kachkan, payqa cheqaq kaypa siq’inta yapaspa, “hora” nisqa domingo ley nisqa sasachakuy pachapi, banderata rantichiqkunaqa

estadopa autoridankunapa ñawpaqenman apasqa kanqaku cheqaq kaymanta testificanankupaq.

“Paykunaman entregasunkichik consejokunaman, ... arí, gobernadorkunapaqpas reykunapaqpas pusasqa kankichik Ñoqayrayku, paykunapaqpas gentilkunapaqpas testimoniota qowanaykichikpaq.’ Mateo 10:17, 18, R. V. Qatiykachasqa kayqa k’anchayta mast’arinqa. Cristopa kamachinkunata kay pachapa hatun runakuna qayllaman apasqanku; mana chayna kaptinqa, ichapas hayk’aqpas mana uyariymanchu karqan evangeliota. Cheqaq kaqqa kay runakunaman pantasqa rikuchisqa karqan. Paykuna uyariqanku llulla tumpasqakunata Cristopa disipulonkunapa ñiyninmanta. Achkha kutiqa cheqaq kasqanta yachaypaq sapallan ñanqa kan paykunaq testimoniunmi, ñiyninkurayku juzgasqa apamunankumanta. Tapusqa kaspankum paykunaqa kutichinankupaq mañakusqa kanku, juezninkutataq chay testimoniota uyariypaq. Diospa gracianta kamachinkunaman quyasqa kanqa chay sasachakuyta tinkuchinankupaq. ‘Qosqasqa kankichikmi,’ nispá Jesús nin, ‘chay kikin horapi imata rimankichik chayqa. Mana qankunachu rimashankichik, aswanpas Yayaykichikpa Espíritunmi qankunapi rimashan.’ Imaynatachus Diospa Espíritun k’anchachin kamachinkunapa yuyayninkuta, chhaynapi cheqaq kaqqa divino atiyinwan ancha chaninnaq kasqanwanpas qawachisqa kanqa. Cheqaq kaqta mana chaskiqkunaaq sayarinqaku disipulokunata tumpaypaq hinaspa ñak’arichiypaq. Ichaaq chinkaykunapi, ñak’ariykunapi, wañuyman chayanankama, Señorpa wawakunaqa divino Ejemplonpa llamp’u kayninta rikuchinankum. Chhaynam Satanaspa yanapaqninkunawan Cristopa rantinkunapa chawpinpi kashan rikuchisqa kanqa. Salvadorqa kamachiqkunapa ñawpaqninpi hinaspa llaqtapa ñawpaqninpi hatarichisqa kanqa.” The Desire of Ages, 354.

Kimsa allin runakunawan hina, Danielqa mana ima qhapaqkunaaq qusqankunapipas munakurqachu, nitaq ima nisqanta ñawpaqman yuyayman kutichinanta necesitakurqachu. Payqa ancha llamp’u simillawan qhawachirqaq “qanchis kutikunaaq” sut’inchayninta, perqapi rikuchisqa kasqanta.

Qatiq qelqaypi Belshazzarpa willakuyninta qatiqkusunchik.

“Diospa llamkayninman mana cheqaq sonqowan kasqakunaaq kamachikuykuna pisiyniyuqmi kanku; paykunapa yuyayninkupas mana hina kasqanrayku, ima kasqankupipas allin kaqta akllanankupaq mana pushanankuchu. Diospa kamachinkunaaq sapa p’unchay, sapa kuti yachanankum tiyan patronninkupa ñawin urapi kasqankuta. Pipas Belsasarpa qhellichasqa mikhuyninta qhawariq karqa, chaymi kananpas llaqa institucionninchikkunapi kachkan, rantikuqpa yupay wasi ukupi, sapallan llamkana taller ukupipas; hinaspapas yawar mana kaq makiqa cheqaqtapuni qillqachkan qankunapa saquesqaykichikta, imayna chay Diospa sutinta pampachaq reyninpa mancharikuypaq taripayninta qillqarqaq hina. Belsasarpa huchachasqa kasqanqa nina simikunapi qillqasqam karqa: ‘Qamqa balanzakunapi tupusqa kashanki, hinaspa pisi kaqta tariykusqa kashanki’; hinaspa qankuna mana hunt’achinkichikchu Dios qosusqayki obligacionnikichiktaqa, qankunapa huchachasqa kasqaykichikpas kikillantaqmi kanqa.” Messages to Young People, 229.